

BESKÆFTIGELSESMINISTERIET
Y1

19. september 2006
Sag nr. 05-19-0116

**Talepunkter til åbent samråd i Folketingets Socialudvalg
den 29. september 2006**

Indkaldte er socialministeren og beskæftigelsesministeren

Emne:

“I et kommende samråd ønskes en drøftelse af følgende spørgsmål:

Spørgsmål Q:

”Ministeren bedes kommentere årsrapporten fra Rådet for Socialt Udsatte, jf. SOU alm. del - bilag 386, og i forlængelse heraf bedes ministeren redegøre for, hvilke ændringer i regeringens politik rapporten giver anledning til.”

Spørgsmålet er stillet af Villy Søvndal (SF).

Spørgsmål R:

”I årsrapporten fra Rådet for Socialt udsatte konkluderes, at socialt udsatte rammes massivt af regeringens nedskæringer. Vil ministeren være med til at tage initiativer der ændrer på denne udvikling, herunder f.eks. at sikre mindste rådighedsbeløb for kontanthjælpsmodtagere?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Lise von Seelen (S).

Talepunkter:

Som socialministeren allerede har været inde på, skal der ikke herske tvivl om, at regeringen lægger stor vægt på de konklusioner, som Rådet for Socialt Udsatte kommer med. Men vi lægger naturligvis størst vægt på de gode råd, der har at gøre med de socialt udsatte, da det er dem, Rådet er blevet sat i verden for at rådgive om.

Nogle af de ydelser, som jeg har ansvaret for, er omtalt i kapitlet om Fattigdomsproblemer i Danmark i rådets rapport, og det kapitel indeholder nogle interessante historiske betragtninger, og går ind i en generel drøftelse af de offentlige ydelser – det vil sige, hvor mange penge vi for eksempel tilbyder ganske almindelige mennesker, der i en kort periode af deres liv er ledige. Det har i parentes bemærket ikke noget med socialt udsatte at gøre, og Rådets konklusion er kort fortalt, at alting var bedre før i tiden.

Det er Rådet selvfølgelig velkommen til at mene.

Jeg noterer mig, at Rådet er glad for de principper, som blev gennemført ved 70'ernes socialreform. Dengang betragtedes folkepensionen som basisniveauet for de sociale ydelser, fremgår det. Men i dag er hele det forebyggende og resocialiserende idégrundlag med at de midlertidige ydelser skulle være de højeste vendt på hovedet med indførelsen af starthjælpen og den nedsatte kontanthjælp, skriver Rådet.

Rådet synes at have overset, at beskæftigelsessituationen fundamentalt var en anden, dengang man tilrettelagde 70'ernes socialreform. Dengang var der praktisk taget fuld beskæftigelse og meget få fik udbetalt hjælpen over længere perioder. Det forandrede sig helt efter oliekrisen. Samtidig skete der et holdningsskred: Hvor mange i begyndelsen af 60'erne kun ville modtage kontanthjælp som sidste udvej, ville mange i 70'erne hellere end gerne have penge fra det offentlige. Disse to ting tog 70'ernes socialreform ikke højde for

Når det i dag er sådan, at der findes personer, der modtager de såkaldt midlertidige ydelser, som også forbliver på disse ydelser i årevis, så kan vi vel alle være enige om, at det forebyggende og resocialiserende sigte ikke virker efter hensigten. Hvis ydelsesmodtagerne fortæller, at de føler sig til grin, hvis de tager et arbejde, fordi de får mindre ud af det, så er ydelserne for høje i mine øjne. Så virker systemet hverken forebyggende eller resocialiserende.

Lad mig give et eksempel. En (tidligere) kontanthjælpsmodtager ringede ind til ministeriet for nyligt. Han fortalte, at han og hans kone havde været på kontanthjælp. Hun modtog stadig hjælp, men han havde fået job som buschauffør. Efter at han havde fået et arbejde, havde familien 2.000 kr. mindre til rådighed om måneden end da han fik kontanthjælp, så nu overvejede han at sige jobbet op og gå tilbage til kontanthjælp.

Det er da grotesk – og ikke til at holde ud at høre for en beskæftigelsesminister. Og det er nu engang regeringens opfattelse, at det skal kunne betale sig at tage et ærligt arbejde. Med kontanthjælpsloftet har vi fået reduceret antallet af tilfælde, hvor det ikke kan betale sig at arbejde.

Lad mig give et andet eksempel:

Et ægtepar, hvor den ene ægtefælle f.eks. arbejder 37 timer om ugen og den anden arbejder 25 timer om ugen til en timeløn på omkring mindstelønnen, har ca. 750 kr. mere til rådighed om måneden efter at skat, boligudgifter mv. er betalt, end hvis de fik kontanthjælp. Hvis loftet ikke var indført, ville ægteparret med lønindtægter have haft ca. 850 kr. mindre til rådighed pr. måned end et ægtepar på kontanthjælp.

Det taler vel nærmest for sig selv. Og for at vende tilbage til 70'ernes socialreform, vil jeg minde om, at man i det gamle system også gik ned i kontanthjælp efter ½ år.

Alt i alt undrer det mig, hvorfor Rådet rejser en historisk diskussion, der i sig selv er meget interessant, men ikke har noget med de socialt udsatte i dag at gøre.

Af formuleringen af spørgsmål R fremgår det, at Rådet for Socialt udsatte konkluderer, at socialt udsatte rammes massivt af regeringens nedskæringer.

Det er ikke korrekt. De tal, der er nævnt i oversigten side 15, er ikke afgrænset til de socialt udsatte. Tallene bygger på gamle skøn. Alene på starthjælpsområdet er Rådets tal omkring 1 milliard kroner højere end det faktiske tal i 2006, fordi der er kommet langt færre udlændinge til Danmark, end der blev forudsat i 2002. Det er derfor et spørgsmål, om man rigtig kan bruge talopstillingen til noget.

Og det havde måske været bedre, hvis Rådet havde udtalt sig om forholdene for de socialt udsatte. For eksempel modtager 40 procent af de socialt udsatte førtidspension, viser en tidligere rapport, og den gruppe har regeringen - som socialministeren nævnte - gennemført økonomiske forbedringer over for. Havde det ikke været mere korrekt også at medtage dette i opgørelsen?

Af spørgsmål R fremgår det endvidere, om jeg vil være med til at tage initiativer, der ændrer på denne udvikling, herunder f.eks. at sikre et mindste rådighedsbeløb for kontanthjælps-

modtagere? Jeg kan forstå, at spørgsmålet er stillet på foranledning af Lise von Seelen (S).

Hvad betyder det?

Betyder det, at alle skal have et bestemt rådighedsbeløb, når udgifter til bolig og andre faste udgifter er betalt?

Betyder det, at vi skal genindføre det kontanthjælpssystem, vi havde før 1994, og som passiverede og umyndiggjorde personer på kontanthjælp og indeholdt alvorlige incitamentsproblemer?

Betyder det, at vi skal tilbage til det system, som Socialdemokraterne afskaffede, da de bruttoficerede kontanthjælpen i 1994? Begik Lykketoft efter spørgernes opfattelse ganske enkelt en dumhed, dengang han lavede systemet om? Før 1994 fik man udbetalt et grundbeløb plus et tillæg til dækning af boligudgifter og et tillæg pr. barn. Herved sikredes et vist rådighedsbeløb uanset huslejens størrelse. Det var på den måde i princippet ligegyldigt i relation til rådighedsbeløbet, hvor dyrt den enkelte boede. Med mange børn skulle man tjene ekstra mange penge, for at det kunne betale sig at arbejde.

Har Socialdemokraterne fortrudt, at man omlagde kontanthjælpen til et dagpengelignende bruttobeløb, der fx for forsørgere

udgjorde 80 procent af dagpengemaksimum, så det dels kunne betale sig at forsikre sig, dels bedre skulle kunne betale sig at arbejde?

Som socialministeren også var inde på, er problemet med et mindstebeløb for de sociale ydelser også, at der reelt vil være tale om en fattigdomsgrænse.

Men hvis det er en officiel fattigdomsgrænse, der efterlyses, så havde de daværende socialdemokratiske regeringer alle chancer for at gennemføre sådan én, men det gjorde de ikke.

Hvorfor ikke? Vel fordi størrelsen på ydelserne er og bliver et politisk spørgsmål. Også de socialdemokratiske regeringer havde det problem, at ydelserne både skal være til at leve af og skal indeholde et incitament til at arbejde – et hensyn som partiet anerkendte lige indtil de ikke længere var i regering – ja, faktisk endnu længere, for det var også det bærende princip bag ”Flere i arbejde”, som Socialdemokraterne stod bag et par år.

Regeringen har allerede - og vil hjertens gerne - rette op på mange af Socialdemokraternes fejltagelser gennem tiden. Imidlertid er der også fra tid til anden gennemført ting, som er fornuftige nok, og som vi med lige så stor fornøjelse holder fast i.

Af hensyn til den politiske debat er det lidt forstemmende, at Socialdemokraterne tilsyneladende har glemt alle de gode argumenter. Og det fordi man med baggrund i rapporten fra Rå-

det for Socialt Udsatte tilsyneladende ser en mulighed for at drille regeringen med nogle principper, man selv gik ind for og fandt fornuftige, da man var i regering.